

ŠEST DNI NA PERUJSKI GORI HUASCARAN

CESTA V PEKEL

MARJAN KOVAČ

Redkokdaj sem se z gora vračal s tako dolgim nosom kot predlani iz Garhvalske Himalaje, ko po treh tednih čakanja na vreme in razmere z Janezom sploh nisva vstopila v zahodno steno Bagiratija IV. Vso jesen in zimo sem plezal v glavnem v plezališčih, v gore sem zelo poredko zahajal. Ne vem, nekako so se mi zamerile. Ko mi je Miha omenil, da se prihodnje leto odpravljajo v Ande, sprva nisem kazal posebnega navdušenja, da bi šel z njimi. »Bom videl, bom še premislil.« In kar precej časa sem premišljeval. Saj veste: sneg, led, mraz, višina, zopni ledeniki, kakšno slabo vreme in še kaj. Imam pa že raje prosto plezanje v skali, kjer lahko uživaš ali pa se mučiš v (pre)težkih smereh in ko imaš vsega dovolj, pobašeš kramo in greš.

Ampak Andí mi niso dali miru. V mengeškem odseku sem navduševal prijatelje, pa nihče ni bil pretirano za. Vedel sem, da se bosta v Peruju zadrževali najmanj dve skupini plezalcev, zato si nisem delal pretiranih skrbi. Na aklimatizacijskih vzponih se lahko komu pridružiš, soplezalca si tudi nekako najdeš, v skrajni sili pa lahko plezaš tudi sam. In sem se odločil, da grem.

TROJICA NA GORI

Dober teden dni pred odhodom sem po čudnem naključju dobil tudi soplezalca. Miha je staknil klopa in žal tudi meningitis. Namesto da bi šel plezat v perujske hribe, je odšel v bolnišnico, čakalo ga je zopno in dolgotrajno zdravljenje. Tomaž je ostal brez soplezalca in ni mi bilo treba dvakrat reči, ko mi je predlagal, da bi združila moči in poskušala preplezati novo smer v najvišjem perujskem hribu Huascararanu. V Huarazu, ki je izhodišče za vzpone v gorah Cordillere Blance, se nama je priključil še Boštjan, saj njegov soplezalec zaradi poškodbe kolena ni mogel plezati zahtevnih smeri. Naša naveza je bila tako po čudnem zapletu in še bolj čudnem razpletu dokončno sestavljena in pripravljena na vzpon.

Po opravljenih aklimatizacijskih vzponih na Pisco Oeste (5752 m) in Artesonrau (6025 m) so se začele priprave na vzpon v severni steni Huascarana. Odhod pod steno je zavlačevalo nekajdnevno slabo vreme. Z avtobusom smo se 16. julija že kar precej nestrpni končno odpeljali v dolino Llanganuco, ki je izhodišče za vzpone v severni steni Huascarana.

16. julija nas je voznik avtobusa z zvitim nasmeškom odložil - kake pol ure prekmalu - ob robu ceste in s težavo obrnil svoj mali avtobus. Od tu naprej smo bili za naslednjih sedem dni prepuščeni sami sebi. Do začetka ledenika smo potrebovali dobre tri ure in smo nato na njegovem robu postavili šotor. Po obilni večerji smo opravili še zadnjo izbiro opreme in hrane. V steno smo vzeli res le najnujnejše: sedem klinov, tri »friende«, pet lednih klinov, štiri zatiče, dve vrvi, spalne vreče, armaflekse, vsak svoj par derez in dve ledni orodji ter nekaj hrane. Odločili smo se, da pod steno pustimo vso konzervirano hrano, rezervno obleko, plezalnike, precejšen del tehnične opreme in šotor.

Noč pred zahtevnim vzponom sem odlično prespal; lahko bi dejal, da smo vsi trije zjutraj kar pošteno zaspali. Kot da bi vedeli, da naslednjih pet noči ne bo prav veliko spanca ...

PREPLEZANA NOVA SMER

Naslednji dan smo ob 10. uri na nadmorski višini 4900 metrov pričeli plezati v severni steni Huascarana. Zahteven je bil že vstopni raztežaj, saj je nad vstopnim previsom led dosegel naklonino 90 stopinj. Sledilo je nekoliko lažje plezanje na snežnem pobočju, ki smo ga v glavnem zmogli nenavezani. Prva večja skalna pregrada pa je zopet ponudila zahtevno kombinirano plezanje. Po nekaj poskusih sem končno le preplezal navpično in ponekod dosegljeno ploščo. Popoldne smo naposled dosegli skalno pregrado, ki je bila že iz vznožja stene videti težko preplezljiva. Sistem počí, ki je potekal prek gladkih plošč, sem dokaj hitro preplezal kar v supergah, saj smo plezalnike pustili pod steno. To je bil edini raztežaj v steni, ki ga je prvi v navezi plezal brez derez in tudi edini raztežaj, ki sta ga druga dva v navezi preplezala s pomočjo žimarjev. Do večera sta sledila še dva zahtevna raztežaja, kjer smo preplezali, kot se je kasneje izkazalo, najtežja skalna mesta v naši smeri. Prvi bivak sta Tomaž in Boštjan prečepela na ozki polički, jaz pa sem zasilno povsem skrčeno ležal na drobnih polički.

Naslednje jutro smo počasi nadaljevali. Tomaž je že takoj po zajtrku preplezal najtežji raztežaj drugega dne. To je bila gladka plošča z drobnim počjo, nad njo je bil krušljiv previs, raztežaj pa se je končal s tankim, ponekod navpičnim ledenim slapom. Nad tem je bilo nepregledno strmo snežišče, polno žlebov s prhkim snegom in z naklonino od 60 do 85 stopinj. Plezanje prek tega snežišča nas je zelo zamudilo, zato smo

drugič bivakirali pod robom stebra, kar je bilo precej nižje, kot smo predvidevali. Ko se je zvečer Tomaž po vrvi spustil do naju, nisem hotel niti pomisliti na to, da bomo vso noč prečepeli na ozkih poličkah, skopanih v strmo ledeno pobočje. Vendar žal ni bilo druge možnosti. Kamorkoli smo udarili s cepini, povsod se je pod tenko, strmo, ledeno snežno skorjo pokazala skala. Dolgo v noč smo urejali ledene poličke, kuhali večerjo in kosilo obenem, preklinjali neudoben prostor in gledali v morje zvezd, ki so mežikale v mrzlo noč nekje v perujskih hribih.

19. julija smo navsezgodaj zjutraj preplezali izredno zahteven raztežaj v marsikje navpičnem sipkem snegu, ki nam je prejšnji večer preprečil prehod v vrhnje snežišče. Po tem ledišču smo plezali dalje mimo seraka in našo novo smer popoldne priključili na greben, ki so ga preplezali španski alpinisti.

S tem pa naše zgodbe še ni bilo konec. Če sem čisto natančen: šele dobro se je začela.

Greben, ki sprva ni bil videti nič posebnega, nam je pošteno pokazal zobe. Večinoma smo gazili pršič in sipek sneg z naklonom od 60 do 90 stopinj in večkrat tvegano prečili pod in prek velikih ter ponekod skrajno nevarnih grebenskih opasti. Za las nas je zgrešil plaz ledu in kamenja, ki se je odtrgal s seraka nad nami. Večkrat se nam je zdelo, da je plezanje po grebenu od nas zahtevalo več kot sama smer, vendar je bil ta občutek le posledica večdnevnega plezanja v steni, slabih mest za bivačiranje, dehidracije in ne nazadnje pomanjkan-

je hrane. Ves čas plezanja na grebenu je bila potrebna popolna koncentracija, saj bi že najmanjša napaka enega od članov naveze pomenila katastrofo za celotno navezo. Varovanje na grebenu je bilo minimalno, na vrv smo bili navezani zgolj zaradi boljšega občutka. Plezanje na grebenu nam je pobralo nadaljnja dva dni časa in živcev za nekaj let.

Četrti bivak, ki smo ga imeli na koncu zahtevnega vzhodnega grebena, je bil verjetno eden od najtežjih na celotnem vzponu.

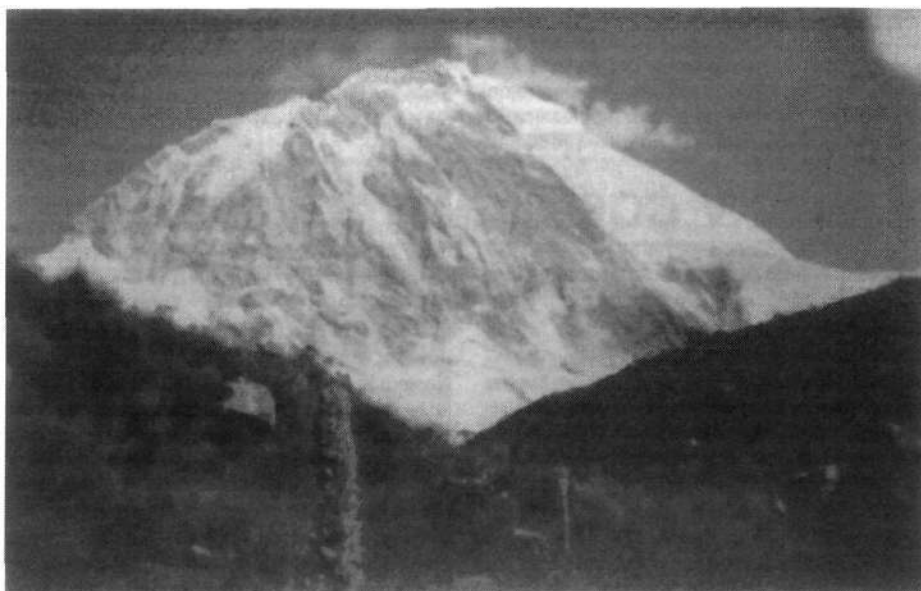
KUHANJE V GORSKI DIVJINI

Ura je sedem zvečer. Po štirih dneh plezanja v steni in na grebenu smo končno v lažjem svetu. Koncentracija nam v trenutku popusti, ni nam treba več paziti na vsak gib in korak. Na položnem grebenu si v snežno pobočje s pomočjo cepinov kopljemo ploščad, na kateri bomo imeli naš četrti bivak. Smo že krepko prek šest tisoč metrov visoko, tako da je misel na hitro delo le iluzija. Telo ob prehitrem vihtenju cepina hitro občuti pomanjkanje kisika. Kopljemo počasi, saj bo noč v mokrih spalnih vrečah vse prej kot prijetna. Ker smo brez šotora, si prostor za spanje urejamo zelo skrbno.

Kar nekaj časa je preteklo, preden smo vsi trije opravili cel kup malenkosti in končno zlezli v mokre spalne vreče. Tomažu in Boštjanu zamrmram le še, naj se eden od njiju loti kuhanja, nato pa me prav hitro zmanjka.

Šklepetam z zobmi, zebe me kot psa. V sicer topli spalni vreči čutim vlago. Obrnem se. Tik poleg mene zviti v klopčič leži Boštjan, ob njem pa Tomaž. O kakšnem kuhanju ni ne duha ne sluha. Pošteno sem slabe volje. Preklinjam, pa

Severna stena južnega Huascarana (6768 m)
Smer Cesta v pekel poteka po stebri v levem delu stene

nič ne pomaga. Treba bo kuhati. Vsi trije smo po celodnevem plezanju precej dehidrirani, zato potrebujemo čim več tekočine. Ob pogledu na uro ugotovim, da sem spal slabi dve uri. Ne vem, če čas še kje tako počasi teče kot na mrzlih bivakih.

Iz nahrbtnikov ob pomoči prijateljev izbrskam kuhalnik, posodo, vžigalice in vrečko s hrano. S posodo zajamem sneg poleg naših ležišč, prižgem kuhalnik in se lotim napornega opravila. Napol kleče, napol sede v mokri spalni vreči dežuram ob kuhalniku.

Kako enostavno je doma skuhati čaj ali kavo! Posodo z vodo postaviš na kuhalnik, vklopiš štedilnik in le še počakaš na prijetno brbotanje vrele vode. Visoko v gorah pa to opravilo zahteva neverjetno veliko časa in potrpljenja. Vsaj trikrat sem moral dodati v posodo sneg, da sem končno pridelal dober liter vode, ki pa je bila popolnoma mrzla. Nato je trajalo vsaj še pol ure, da se je ta voda kolikor toliko segrela. Za celoten postopek od taljenja snega do litra, recimo, vroče mlečne kave sem porabil debelo uro. Ni treba posebej poudarjati, da je ta liter kave v trenutku končal v naših praznih želodcih. Potem sem ponovil vajo, tokrat z napitkom maratonika.

Ko sem se ob pol enih zjutraj zopet zleknil na ležišče iz armafleksa, sem bil pošteno sesut. Gledal sem tja nekam v morje zvezd, ki so mežikale v mrzlo noč. Kljub mrazu in mokri spalni vreči pa sem bil zadovoljen, da sem lahko tu, nekje med zemljo in nebom.

Pet zjutraj. Končno se na vzhodnem obzorju pokaže odsev blede jutranje svetlobe. Končno! Končno bo konec te ledene mokre noči. Z okornimi gibi spet iščem kuhalnik, ki sem ga ponoči založil kdo ve kam.

SEDMI DAN SMO PRIŠLI V DOLINO

21. julija ob 12. uri 25 minut sva se z Tomažem po štirih dnevih in pol plezanja končno objela na vrhu 6768 metrov visokega severnega Huascarana. Boštjan je na vrh prišel tričetrt ure za nama.

Sestop z vrha, ki je potekal prek južnih pobočij na sedlo Gargantha med južnim in severnim vrhom Huascarana, je bil zopet zgodba zase. Kot da nas gora ne bi hotela spustiti iz svojega objema! Do večera smo vsi trije srečno prišli do sedla na nadmorski višini 6000 metrov, kjer so nam prijazno pomagali člani mednarodne znanstvene ekspedicije. Po petih dneh smo zopet pili vroč čaj. Noč smo prespali v njihovem kuhinjskem sotoru, naslednje jutro pa smo nadaljevali sestop v dolino. To je bil že naš šesti dan na hribu.

Ob devetih zvečer smo končno prišli do vasice Musho, kjer smo po dobri večerji in nekaj steklenicah fante prespali noč na podstrešju trgovine prijaznega domačina. Zadnji, sedmi dan

naše odisejane smo se z avtobusom odpeljali v Huaraz, kjer so nas že nestrpnost pričakovali zaskrbljeni prijatelji, ki jih nismo videli že teden dni.

PODATKI O SMERI

Cesta v pekel, ocena ED, VI+, A1, 90° / V-VI, Ao, 60-85°, 1300 m do vzhodnega grebena (od 4900 do 6200 metrov), do vrha še 570 višinskih metrov grebena, skupaj 1870 metrov.

Plezali smo **Tomaž Petač** (AK Vertikala), **Boštjan Ložar** (AO Matica) in **Marjan Kovač** (AO Mengeš).

Plezali smo med 17. in 21. julijem 1992, sestopali do 21. ure 22. julija. Efektivno smo plezali 46 ur, od tega 25 ur do grebena in 21 ur na grebenu.

***

Zahvaljujem se članom PD Janez Trdina in AO Mengeš ter sponzorju Emona - Maximarket za finančno pomoč. Iskrena zahvala gre tudi SZ - Projektivnemu podjetju, ki mi je z izrednim desetdnevним dopustom omogočilo plezanje v perujskih Andih. Obenem se zahvaljujem številnim posameznikom, ki so mi s svojo pomočjo in nasveti pomagali do te mere, da sem sploh lahko odšel v Ande.

Prva Britanka, prva Nepalka

Celemu tropu žensk je lanskega maja uspelo spraviti pod svojo copato najvišji vrh našega planeta. Ena od njih je bila 31-letna novinarka iz Fulhama (London) **Rebecca Stephens**. Čeprav je prišla na vrh z jeklenko za dodatni kisik in v spremstvu šerpe in je bila skoraj trideseta ženska, ki ji je uspel tak podvig, so v Angliji - skupaj s 40-letnico prvega vzpona na to goro - ob tem dogodku dvignili toliko prahu, kot da bi šlo vsaj za prvi ženski vzpon na goro.

Manj sreče kot Angležinja je imela Francozinja **Chantal Mauduit**, 29, ki ji je leto dni pred tem uspel vzpon na K-2 brez uporabe dodatnega kisika. Chantal je poskusila Mount Everestu vzeti mero na enak način, kot ga je prej gori K-2, kajti dotlej kaj takega ni v celoti uspelo še nobeni ženski, vendar se je morala na višini 8400 metrov zaradi mraza in nevarnosti omrzniti obrniti. Pri tem je šlo že za tretji tak neuspešen poskus na tej gori.

Prav katastrofalne posledice pa je imel vzpon na Mount Everest, ki se ga je lotila prva Nepalka **Pasang Lhamu Sherpa**, 33, mati treh otrok. Dne 22. aprila je sicer priplezala na vrh, vendar je izčrpana naslednjo noč nedaleč od Južnega vrha (8751 m) umrla skupaj s svojim spremljevalcem šerpo **Sonamom Tseringom**, 34. Prav vsiljuje se analogija z usodo prve nemške plezalke na Everest **Hannelore Schmatz** iz oktobra leta 1979.

jn